

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r
19 o. 20.

Redaktör och utgäfvare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.
Stockholm den 13 December 1911.

Expedition: Kammakargatan 6.
Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspis 20 öre pr petitrad.

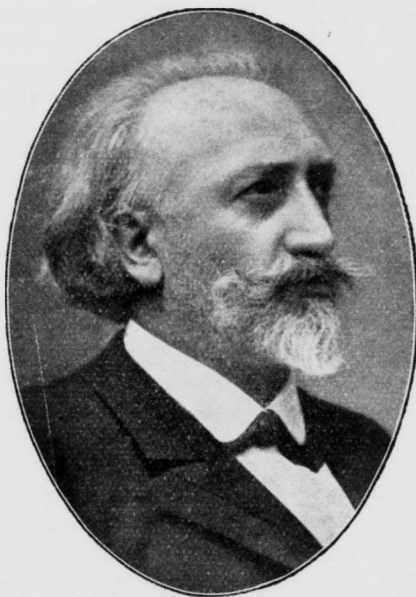
31 Årg.

Ludwig van Beethoven.

Med en bild af hans nyaste staty i Heiligenstadt.

Det såg ut som en hyllning åt Beethoven, att på Opera konserten med César Thomson d. 4:e dennes densamma inleddes med hans härliga »Coriolanus»-uvertyr och sedan en sådan mästare som Thomson spelade hans präktiga violin-konsert. Vi hoppas att att vederbörande verkligen tänkt på att härmed fira den stora tonsättaren under denna månad, då han kom till världen. Förra året i december kunde man ha tänkt därpå, då 140 år hade förflutit efter hans födelsedag, men på den populära konsert, som gafs d. 10 dec. förekommo endast namnen Goldmark, Liszt och Mendelssohn.

Under den tid då Johannes Elmblad var regissör vid vår Opera, medförde han pieteten för Beethovens minne i Tyskland, där hans härliga opera »Fidelio» brukade uppföras flerstädes på hans födelsedag, eller omkr. 16 december. Detta skedde också här i fyra år å rad från 1897 till 1900 Dessförinnan gafs operan äfven 1888 och 1889. Här uppfördes densamma allra först d. 14 april 1832. Senaste gången »Fidelio» gafs å vår operascen var d. 20 nov. 1905. Den utfördes här då för 50 gången och på 100:de årsdagen af premiären i Wien. Vid nyssnämnda uppförande här hade vi, som vanligt under flera år, en ypperlig representant för Leonora i fru Östberg; fröken Davida Hesse gaf en behaglig bild af den unga Marcellina, till sång som spel, och hr Menzinski utförde Florestans svåra, högt liggande parti förträffligt, och denna gången sjöng han första gången på svenska samt med verkligt godt uttal. Som den hederlige fångvaktaren Rocco debuterade herr Svedelius,

César Thomson

L. v. Beethovens staty i Heiligenstadt

herr Malm återgaf fängelsedrängen Jacquino, hr Sjöberg Don Fernando, hr Stiebel Pizzarro, som vid förnyadt uppförande i december utfördes af herr Söderman, hvilken förut innehaft rollen.

Beethovens mästerverk, hans enda opera, har sålunda icke uppförts här på 6 år. Då emellertid detta skedde i nya operahuset, har för »Fidelio» inga nya dekorationer behöfts. Uppsättningen kan sålunda ej ha varit ett hinder. Beträffande rollbesättningen lämnade hr Menzinski Kgl. teatern 1908, men torde kunna ha ersatts af hrr Nyblom eller Stockman, som ju sjungit Tristan. Leonora har antagligen kunnat återgifvas efter fru Östberg af fru Lykseth-Schjerven, Oscar eller fröken Larsén under senare tid. På den öfriga personalen ställas mindre fordringar. Beethovens »Fidelio» borde vara lika obligatorisk som »Ringens»

hvarje år. Beethoven är ett namn, lika känt och värderadt som Wagners, och en operastyrelse skulle ej kunna göra en ekonomisk förlust på att årligen uppföra hans opera. Mot handlingen i densamma kan ingenting anmärkas och musiken? Denna innehåller hvad skönast skrivits för någon scen, såsom man kan vänta af ett Beethoven-snille. Vi behöfva endast påpeka Leonoras parti, den lilla duetten mellan Marcellina och Jacquino i första akten, den härliga canonkvartetten och fångkören i samma akt; i andra akten den gripande grafscenen och Florestans parti. Sådan musik förtjänar att bevaras från glömskan, och därtill kommer att operans uvertyrer (4), af hvilka den i E-dur vanligen inleder operan och den härliga »Leonora»-uvertyren (n:o 3 C-d.) brukar inleda 2:a akten, äro på sin rätta plats i samband med operan, ej blott lösryckta konsertnummer; sålunda finner man hvilken musikalisk skatt man äger i

Beethovens »Fidelio». — Vi ha vid tiden för hans födelsedags inträffande velat påpeka detta.

* * *

Det Beethoven-minne hvarmed vi nu illustrera detta nummer — flere porträtt och andra afbildningar af mästaren ha förut varit synliga i denna tidning — ha vi reproducerat i mindre skala från en tysk tidskrift så till vida, att endast pelarne närmast bakom honom i midten af den halfrundel, som omgifver statyn, här äro synliga, hvarjämte piedestalens trappa sträcker sig nedåt i flere afsatser. En artikel i detta nummer om »Beethoven i Heiligenstadt i samband med denna nya staty lämnar vidare upplysningar om densamma.

* * *

Utförligare Beethoven-biografier ha förut varit införda i denna tidning. En lefnadsteckning i största korthet må dock här följa.

Ludwig van Beethoven föddes i Bonn 1770, såsom nu antages, den 16 dec., ty man vet att han döptes d. 17:de, hvilken dag länge ansetts som födelsedagen. Hans far, Johann B., var tenorist vid kurfurstliga kapellet. Af honom fick han sin första musikutervisning, sedan af oboisten Pfeiffer, hoforganisten van der Eden och hans efterträdare C. G. Neefe. Beethovens hem var ej det lyckligaste, ty fadern var brutal och oordentlig, däremot hade han en förträfflig mor, som han var mycket fästad vid, och genom förhållandena i hemmet blef Ludwig, mera känslig än sina båda bröder, sluten och dyster till lynnet. Redan 1783 blef den unge Beethoven, hvars talang, som klaverspelare tidigt utvecklades, anställd såsom cembalist i kurfurstliga kapellet. Såsom lärare kom han i den angenämaste beröring med hofrådet Breunings familj i Bonn. I grefve von Waldstein fick han sedan en stor gynnare. Dessa hade stort inflytande på hans allmänna bildning, och från dem spreda sig de få solstrålar som genomblixtra Ludwigs ungdom. Då 1792 Josef Haydn kom från England och i Godesberg mottogs af Bonn-orkestern hade Beethoven tillfälle att visa den berömda Wiener-mästaren en af honom skriven kantat, som vann Haydns stora uppmärksamhet. Nu beslöts att Beethoven skulle flytta till Wien, där han redan förut varit 1787 på rekommendation af kurfursten till hans bror kejsar Josef II. Vid detta besök hade Mozart fått höra honom och förespätt honom stor framtid. Beethoven var 22 år då han flyttade till Wien, där han först ett par år studerade teori för fader Haydn och Schenk och sedan komposition för den lärde Albrechtsberger samt dramatisk komposition för Salieri. Beethovens op. 1 utgör 3

Pianotrior, komponerade 1791—92. Som opus 2 finna vi de tre första Pianosonaterna, tillägnade Haydn.

Den österrikiska hufvudstaden blef nu hans ständiga hemvist, undantagandes hans sommarvistelser i stadens närhet och några andra kortare utflykter. Med goda rekommendationer kunde det icke fela att han i Wien kom in uti konstsinnade höga kretsar, så hos furst Karl Liechnowski, grefve Moritz Liechnowski, grefve Rasoumowski etc., hvilka han ock tillägnade flere af sina verk. I dessa kretsar var den snillrike pianisten och komponisten högt ärad, och man öfversåg gärna med den originelle musikerns friheter och egendomligheter. Kretsen af Beethovens musikvänner ökades vidare af grefve Franz von Brunswick, baron von Gleichenstein och hans vän frau Bonn Stephan von Breuning m. fl. Trots dessa förhållanden till högt stående personer blef Beethoven aldrig hofman, snarare demokrat och republikan. Då han af beundran för republikanen Napoleon tillegnade honom sin »Eroica»-symfoni, slet han i vrede bort titelbladet på densamma, när Napoleon tog sig kejsartiteln. I afseende på religion var han äfven rätt frisinad, om han än för kyrkan skref sitt oratorium »Christus på Oljoberget», messor och hymner samt andliga sånger. Beethoven med sin höga, rena estetiskt anlagda natur och lifliga själ under en sträf yta, kunde ej undgå att svärma för sköna och ädla kvinnor. Man känner ju hans svärmeri för grefvinnan Giulietta Guicciardi som han tillägnade sin härliga Ciss-moll-sonat, »Mänskens sonaten», han var då ungefär 30 år gammal. Hans kvinnoideal stodo honom för högt, att det skulle kunna leda till äktenskap med någon af dem, hur mycket de än beundrade hans musikaliska snille och konst. Beethoven lefde och dog ogift. I Wien bytte han ofta om bostad och hans våning föredro, opraktisk som han var i egenkap af musiker och unghärl, just intet mönster af ordentlighet. Beethoven arbetade flitigt och stod i rätt liflig korrespondens med hans verks förläggare i Wien, Leipzig etc. Han fick äfven rätt goda honorar, och för att betrygga hans ekonomi och fästa honom vid Wien erhöill han af furst Liechnowski ett årsunderhåll af 600 floriner och fr. 1809 till 1811 ett underhåll af 4000 floriner årligen af ärkehertig Rudolf samt furstarna Lobkowitz och Kinsky. Det oaktadt oroades han ofta af penningbekymmer, därtill kom ledsamma familjeförhållanden, i det han efter brodern Karls död åtog sig att vara förmyndare för hans unge son, en lättsinnig yngling, som gjorde honom stor sorg och för hvilken han ock fick göra ekonomiska uppoffringar. Redan 1800 började Beethoven lida af en besvärande döfhet, som alltmera tilltog och hvilken för honom som musiker gjorde lifvet tungt och dystert.

Han måste då alltid medföra en anteckningsbok för mottagande af svar på sina förfrågningar. Han arbetade dock fortfarande med att komponera och den sista violkvartetten skref han året innan han dog.

Svårt angripen af vattusot afled Beethoven den 26 mars 1827 i Wien och blef högtidligen begravd på Wärringer-kyrkogården, där året därpå en enkel minnesvård pryddes grafven. År 1827 upprestes en staty öfver honom i födelsestaden Bonn.

* * *

Det kan här ej bli fråga om att uppräknat Beethovens kompositioner. Endast de med opustal försedda uppgå till 138, hvartill komma en stor mängd andra instrumental- och sångkompositioner för kör eller solostämman. Af hans odödliga verk må här blott till slut påpekas hans 38 Sonater för pianosolo, 10 Sonater för piano och violin, 5 Pianokonsalter och andra pianosaker, de 9 symfonierna, de 16 stråkvartetterna och annan kammarmusik, uvertyrer och annan orkestermusik samt en del solosånger däribland hans sköna »Adelaide».

— — —

César Thomson

och hans första konsert i Stockholm.

Ehuru vi i våras, då den berömda violinmästaren Thomson väntades hit för att konserterna — en sak som uppskjutits till dessa dagar — här intogo hans porträtt jämte biografiska notiser, ha vi ansett det äfven nu värdt att införas, sedan vår publik vid senaste operakonserten fick det oskattbara nöjet att göra bekant med hans öfverlägsna konstnärsskap. Många, som icke höra till våra prenumeranter, torde ock just nu vilja ha ett minne af honom genom Sv. Musiktidning, helst som vi funnit porträttet särdeles lyckadt. Äfven konserten och mottagandet här anse vi oss nu här böra redogöra för.

César Thomson är född i Liège d. 18 maj 1857. Efter att först af fadern ha undervisats i violinspelet, blef han redan vid 7 års ålder elev vid fädernestadens konservatorium. Depuis och sedan Léonard blefvo hans violinlärare. Vid 11 år hade han hemma fullbordat sina studier och begaf sig till Italien, där han blef kammarmusikus hos baron von Dervies i Lugano. Han gifte sig här 1877. Från Italien, där han för sin enorma virtuositet blef jämförd med Paganini, begaf han sig till Berlin och blef konsertmästare i Bilses berömda kapell. 1883 till 1897 verkade han sedan i Liège som förste violinprofessor. 1898 flyttade han till Brüssel, grundade där en violinkvartett och efter Ysaye, som 1897 lämnade sin plats som professor

i violin vid konservatoriet där, blef Thomson hans efterträdare. Bland svenska elever af den utmärkte läraren kunna nämnas Hugo Alfvén, Magna Ahlberg och Sven Blomquist.

Vid denna konsert biträddes Thomson i Bach-konserten (se nedan) af en här bekant elev till honom nämligen ryske violinisten Ilja Schkolnick, som i början af 1908 gaf 2 konserter i Vetensk. akad. och en under oktober i Musikaliska akademien, då med förnamnet Aljoscha, som han nu förkortat. Han var då en anspråkslös 17-åring.

Af Thomsons kompositioner må nämnas *Passacaglia* (efter Händel) *Berceuse scandinav*, *Scandinavische Volkslied*, *Persische Tänze*, *Zigeuner-Rhapsodi*, hvarjämte han bearbetat äldre mästares verk, äfvensom ett par Chopin-kompositioner.

Det är första gången Thomson gästtar den svenska hufvudstaden, där man länge längtat efter att få höra konstnären. I Kristiania gaf han redan 1888 fyra konserter tillsammans med Brüsselpianisten Arthur de Greef och blef rikt hyllad för sin stora virtuositet och konstnärlighet. För en ej mindre entusiastisk hyllning blef han nuföremål här i Stockholm vid operakonserten d. 5 dec. efter sitt mästerliga föredrag af Beethovens »Coriolan»-uvertyr och efterföljd af Bachs bekanta konsert, D-moll, för 2 violiner, ett vackert konsert-Adagio af Max Bruch samt till sist den enormt svåra Paganini-Fantasien, hvarpå följde verkliga ovationer af publiken och orkestertouche. Då han inropades efter konserten öfverlämnades till konstnären en präktig lagerkrans med band i de svenska färgerna under fanfar af orkestern. Många inropningar och stormande bifall följde sedan. För en 2:a Thomson-konsert å Operan d. 8 dec. få vi redogöra under rubriken »Från scenen och konsertsalen.

Vi hoppas att detta mottagande skall ge professor Thomson anledning att hädanefter oftare konsaltera härstädes.

Prenumerationsanmälan.

Svensk Musiktidning upplefver sin 32:a årgång 1912

och anfaller sig i våra musikvänners åtanke. Undertecknad har ock nu i 27 år ensam varit utgifvare af och redaktör för tidningen. Behovet äfven i vårt land af en musiktidning, tillgodosende den allmänna musikbildningen — ej endast fackmusici af lägre eller högre ordning — är oomtvistligt, och att den plan, efter hvilken Svensk Musiktidning är redigerad, tillgodoser

detta behof — nämligen af en populär-instruktiv musiktidning för den musikaliska allmänheten — tycks bevisas däraf, att ingen annan *tidning för musik* så länge existerat i vårt land eller ens i den skandinaviska norden. Svensk Musiktidning ha gjort till sin uppgift att tillgodose så väl vår konsthistoria genom kontinuerliga uppgifter om operaverksamheten och konsertväsendet i hufvudstaden samt genom utförliga biografiska uppsatser etc., som ock i det allmänna musikvetandets intresse med dela *notiser om musikvärldens viktigaste tilldragelser* i in- och utlandet, särskildt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder, *instruktiva uppsatser*, blandade med *följetongsartiklar*, *musikpressens alster*, *musikkritik* etc., hvarigenom både lärrikt och omvexlande innehåll erbjudes. *Fina porträtt* till biografierna illustrera hvarje nummer. Svensk Musiktidning är den enda verkliga sådana här. Den är icke en facktidning för ett särskildt slag af musiker, icke heller ett »musikblad» med musikstycken som hufvudsak, likasom ej heller en både dramatik och musik omfattande tidning. Svensk Musiktidning har ock, under sin långa tillvaro, i utlandet gjort sig bekant såsom svenskt musikaliskt fackorgan och där varit uppmärksam.

I det vi frambära vårt tack till dem, som hittills gynnat Svensk Musiktidning med prenumeration, hoppas vi på deras fortfarande intresse för densamma och att de äfven skola rekommendera den åt andra musikvänner i och för behöflig större spridning.

Svensk Musiktidning utgifves 1912, såsom förut, två gånger i månaden (utom juli—augusti, »den döda säsongen») till ett pris af 5 kr. pr år. Mindre än hel årgång beräknas efter lösnnummer (25 öre).

På tidningen prenumereras här å *Expeditionen, Kammakaregatan 6*, en trappa öfver gården, samt i *bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor*. I landsorten prenumereras bäst å *posten*, då tidningen *fortast* kommer prenumeranterna tillhanda.

Presentkort för årsprenumeration finnas att köpa å *Expeditionen*, i bok- och musikhandeln.

Vördsamt anhålles att *prenumeration* må ske så snart som möjligt; vid direkt *prenumeration* å *Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm*, tillsändes tidningen prenumeranten kostnadsfritt *genast* den utkommit.

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumérations förnyelse, sända vi dem, som förut, årgångens första nummer, med anhållan att de, som icke vidare önska erhålla tidningen, tillkännagifva detta åt budet, eller å tidningsexpeditionen före andra numrets utsändande. Senast när budet kommer med andra numret torde det första återlämnas af dem som ej förnya prenumerationen; af dem, som därmed fortsätta, torde då till budet prenumérationsavgiften mot kvitto *erläggas*. Dem, som behålla första num-

ret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få fortfarande räkna som prenumeranter å densamma.

Vördsamt

Redaktionen.

Frans J. Huss.

Beethoven i Heiligenstadt.

Där Wienerwalds utlöpare stupa mot Donau i breda, vågliknande stalper, ligger Heiligenstadt, en långsträckt, af ett dalstråk genomskuren, urgammal bykommun, som numera sammanslagits med Wien. Dess gröna och blomstrande trädgårdar taga vid, där den af blommor och grönt kantade väg, som löper mellan Hohe Wartes villor, slutar. Den lilla ortens minnen sträcka sig långt mot historiens fjärran bakgrund. Den har skådat Roms legioner, den var en af de första i Österrike, som förnam återlösningens glada budskap, och den tröstbringande vinrankan har framom alla andra telningar slagit rot i dess jord. Folkvandringens vågor ha brutit fram öfver denna orts odlingar och hyddor, i tur och ordning ha magyarar, turkar och fransmän hemsokt dem med plundring, mord och brand. Men ortens genius stod ej att döda, alltid flög han ljus ur askan, styrkt och återupprättad af den sorgförsörjande vingudens häfvor. Men hur rik på upplevelser denna ort än må vara — för oss, barn af nutiden, träder allt annat tillbaka för det faktum, att Heiligenstadt gång på gång har härbärgerat en af de nyare epokenas största konstnärer under sina tak och att han här förberedt och skapat några af sina mest betydande verk.

Beethoven har mer än en gång genomlevat sina sommarsemestrar i Heiligenstadt och i sin njutning af naturen, i sitt skapande har han sammanväft denna plats med sommaruppehållen i det närbelägna Döbling, under hvilka han, »promenerande och arbetande» som han sade, ofa hämtat sina intryck från Heiligenstadt. När Beethoven stod vid rämärket mellan Hohe Warte och Heiligenstadt på »Hungerbergets» krön — och hur ofta må han icke stått där! — såg han under sig de bebagfulla former, i hvilka Wienerwalds berg löpa ut, innan de stupa ner i Donau; de långa och veka berglinjerna måtte klingat honom melodiskt till möte, ty mot musikern klingar ju allt i världen, och då måtte han ha erinrat sig Bonn, sin hemtrakt, från hvars stränder man blickar öfver det melodiskt gestaltade Siebengebirge, hvilket helt visst i hemlighet lever i Beethovens skapelser. Till Heiligenstadt, från hvars landskap Beethoven blott med svårighet kunde skiljas, begaf han sig första gången 1802. Sjuk till kropp och själ, hoppades han på

bot för sitt dubbla onda af ortens friska luft och af dess källor. Under dessa svåra dagar skref han bland annat »månsskenssonaten» — för den tiden ett oerhördt under af klärobskyrfyllt själsstämning, af lidelsens käcka manifestationer; då uppstod också den stora sonaten i ass-dur, hvars »Marcia funebre sulla morte d'un eroe» aningsfullt preludierar sorgmarchen i »Eroica», denna den mest gripande dödsklagan som någonsin skrifvits.

En uppskakande inblick i en stor själs lidanden lämnar ett märkvärdigt testamente, det s. k. »Heiligenstädter testamentet», som Beethoven hösten 1802 författat i Heiligenstadt. Det är riktadt till hans båda bröder, åt hvilka han öfverläter sin anspråkslösa förmögenhet i fall han skulle afida. I gripande ord klagar han i detta aktstycke öfver sin dagligen tilltagande döfhet, öfver svagheten hos ett sinne, hvilket, som han säger, »hos mig borde utvecklats i högre grad än hos andra, ett sinne, som jag fordom ägde i högsta fullkomning, en fullkomning, som helt visst få inom mitt fack ännu hafva nått.» Han hade redan varit nära att begå själfmord, men den förpliktelse han kände gentemot konsten hade hållit honom tillbaka från detta yttersta steg. Dock: denna resignation varar icke länge. Redan i en efterskrift, författad fyra dagar senare, bryter hans gamla klagan åter fram, spörjes en sinnesstämning, gränsande till förtviflan. Och hur tragiskt gestaltade sig ej ödet? Den man, som fyller världen med odödligt väljud, är slagen af döfhet. Detta smärtsamma sår, som skar så djupt i hans inre, föreföll att hafva ärrats eller att blott svida för en öfvergående tid, då han 1808 för andra gången slog sig ned för sommaren i Heiligenstadt. Huru »der grupete Musikant» rusade i väg på spatserturer i skjortärmarna, huru det sönderslitna lejonet, fyllt af gudomen, på fria fältet utstötte ett så fruktansvärdt rytande att oxarna sprungo undan för honom, det lefde ännu för några årtionden sedan kvar i gammalt landtfolks minne. En viss plats i närheten af Heiligenstadt säges framför allt ha varit mästarns kär. Dessa raders författare har redan för fjorton år sedan lärt känna den. Då Beethovenmonumentet invigdes, visserligen under en nykter sinnesstämning, som i dag — icke utan det verksamaste bistånd af den så mycket smådade dagskritiken — vore otänkbar. Vi skildra denna Beethovenplats närmast enligt de intryck vi då mottogo, men som nu vika för en skönare anblick. På knappt mer än ett bösshålls afstånd från Heiligenstadt rinner ett litet, från bergen kommande vattendrag, fordom kalladt Russbach, nu Schreiberbach, i Wildgrubens riktning mot Donau, bildande i jordgrunden en djup och trång liten dal, trädbeskuggad, genomluckrad af örtvegetation och busksnår.

Dalgången är så smal, att Schreiberbach icke tål någon vandrare på sin brädd; invid den tjusande afgrunden är man tvungen vända om. Alltnog: vägen vid bäcken, på ena sidan till Nussdorf, på den andra till Wildgrube kallas Beethovengang, emedan mästarn med förkärlek vandrade på den. Men där dalgången midtemot Heiligenstadt vidgar sig till en liten kitteldal, där säges Beethoven ofta ha hvilat ut, försjunken i betraktelser och upptagen af att skapa. Sällets läge är trolskt idylliskt: där hvilat och drömmar man godt i svalkan af några valnötsträds skugga; stillheten i denna lockande ensamvrå, som den nedanför liggande bäckens entoniga sorl endast gör ännu mer förnimbar, afbryts blott tidtals af bofinkens toner, syrsans sång eller en i närheten arbetande vingårdsmans glada utrop. Klättrar man åter upp längs högra stranden (och med högst tjugu steg är man uppe) öppnar sig för ögat en i sin storhet öfverväldigande utsikt. Man blickar öfver »den blåa Donau» och dess gröna ängder ända till bergen, bortom hvilka Ungern ligger. Man måste vid åsynen af dessa tätt vid hvarandra hade motsatser minnas, att Beethoven i denna nejd skapat sin »Pastoralsymfoni» och sin »Eroica». Är icke det ena verket med sin intensiva fridfulla besjälning jämförbart med den kontemplativa hviloplatsen vid Schreiberbach och innesluter icke det andra i sin stora linje hela den vida världen, liksom utsikten öfver denna historiens tummelplats genom hvilken Donau strömmar.

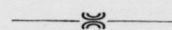
Hur dyrbar Heiligenstadt och dess omgifning var för mästaren under hela hans lif, framgår ur ett meddelande, för hvilket vi få tacka hans sällskapskamrat Anton Schindler. Denne berättar, att Beethoven i april 1823 — en tid af många bekymmer och vedervärdigheter — en dag företagit en utflykt till denna trakt, som han under tio år hade beträdd. Främst skulle besöket gälla Heiligenstadt och dess omgifning, där han nedskrifvit så många verk, men också bedrifvit sina naturstudier! Solen sken med sommarglans och landskapet prunkade redan i skönaste vårdräkt. »Sedan badhuset i Heiligenstadt med angränsande trädgård besetts och mången angenäm, äfven hans skapelser berörande hägkomst blifvit nämnd. fortsatte vi vandringen öfver Grinzig till Kablenberg. Skridande genom den täcka ängsdalen mellan Heiligenstadt och den sistnämnda byn, stannade Beethoven gång på gång och lät sin blick, full af salig lyckokänsla, sväfva omkring öfver landskapet. Sättande sig på ängen och lutande sig mot en alm, frågade han mig om inga gulsparfvar kvittrade i dessa träds toppar. Men allt var tyst. Därpå sade han: »Här har jag skrifvit scenen vid bäcken, och gulsparfvarne där uppe, vaktlarna, näktergalarna och gökarna rundtomkring hafva komponerat med.»

På min fråga hvarför han icke fört också gulsparfvarna in i scenen, grep han skizsboken och skref (nämligen pastoralsymfonins hoppande G-dur motiv i två satser). »Det är fågeln där uppe som komponerar» (»Das ist die Komponistin da oben»), yttrade han, har icke hon en mer betydande roll att utföra än de andra? Med dem lär det vara bara skoj?» Som orsak, hvarför han icke nämnt äfven denna medkompositör, yttrade han: »detta omnämmande hade blott ökat de många illvilliga utläggningarna af denna sats.»

Emellertid erbjuda Beethovenanläggningarna i dag en annan anblick än för fyratio år sedan. Man kan säga att de vuxit med hans verks utbredning och med hans rykte. Dock har bysten, modellerad och gjuten af Fernkorn på en hög sockel med järngaller omkring, förblifvit densamma. Beethovens hufvud har i sin fulhet och storlek i allt högre grad blifvit ett hufvudproblem för våra målare och bildhuggare, ett problem, hvars lösning ännu har långt kvar till den storartade ansiktsmasken af 1812 och det kanske något bistra ansiktsuttryck Franz Klein åstadkommit. Fernkorns arbete är väl i någon mån likt, men själlöst. Hur härliga ha emellertid icke själfva Beethovenanläggningarna blifvit. Fyratio år är en ovanlig tidrymd för människors målmedvetna verksamhet och för naturens medvetna arbete. Båda ha arbetat anläggningarna. »Beethovengang» har gjorts farbar, själfva monumentet är omgifvit af mäktiga valnötsträd i grupper, genombrutna af sirliga granar, mellan hvilka björkarnas blanka stammar lysa. Tätta snår fylla det hela. Väl och tätt placerade bänkar låta en bekvämt njuta af skuggans svalka. Uthuggningar mot de närliggande ängarna, fälten och vinbergen lysa delvis upp den lilla dungens skymning. Man är hos Beethoven, hos honom och hans skapelser. Också i dem härska konstnärlig afsiktighet och rikt strömmande naturkraft. Man kan väl säga, att det som frambringas till stora människors minne äfven är dessa människors verk. I denna mening är ock Beethovenanläggningen ett verk af Beethoven. Den är hans andra Pastoralsymfoni.

Den nya Beethovenstaty här, som invigdes 1910, är af bildhuggaren Robert Weigl, figuren af bildhuggaren Fritz Hänlein. Beethoven framställes stadd på promenad. Statyn är af hvit Carraramarmor och den kringgårdande arkitekturen af hvit sten. Beethoven står här öfverallt omgifven af den fria naturen och på samma gång af Eroicans, Pastoralsymfoniens och C-moll-symfoniens sköna värld.

(Efter Ludw. Speidel.)

Musikpressen.

Dahlströms musikförlag, Stockholm, har utgifvit

för piano 2 händer:

Eriksson, Josef: *Lyrische Fantasien*, Vier Klavierstücke, op. 8, 2 kr. — *Poème tragique*. A la memoire de Gustave Fröding. Op. 13, kr. 1: 50.

för en röst med piano:

Eriksson, Josef: *Fyra sånger* (Vier Lieder) op. 6. Ord af E. A. Karlfeldt. 1. *Vårlåt* (Frühlingslied; c—e); 2. *Långt borta i världen* (In weiter Ferne; c—e); 3. *Uppbrott* (Der Aufbruch; c—gess); 4. *Höstens vår* (Frühling des Herbstes; h—fiss) kr. 2: 50. — *Sex sånger*. 1. *Nu faller natt öfver hafvet* (ciss—f) ord af Harald Johansson; 2. *Gullevi* (c—e) ord af Alfred Fjellner; 3. *Nocturne* (ciss—d) ord af Emil Kléen; 4. *Det faller ett gulnadt löf* (b—dess) ord af Emil Kléen; 5. *Jungfru Margits vårvisa* (ciss—e) ord af Emil Kléen; 5. *Öfver dina händer lutad* (c—e) ord af Anders Österling; kr. 2: 25. — *Tre sånger* (Cecilia Sandell). 1. *Vildmarkens sång* (ciss—fiss eller e); 2. *Höst* (c—f); 3. *Vårlöften* (h—tvåstr. a eller f) Kr. 2. *Trä sånger* (Sigurd Agrell). 1. *I månaden Tjaitra* (h—e); 2. *Oändlighet* (c—f). Kr. 1.50.

På Carisch & Jänichens förlag (Milano, Leipzig) har utkommit:

för piano, 2 händer:

Tito Robelt: *Huitième Mazurka* (e-moll) Mk. 1.30.
Melodie intime. Mk 1.30.
Etude fantasie. Mk 2.
Deux Visions artistiques. 1. »Essoim de Nymphes», Caprice poétique; 2. »Scène exotique»; 3. Bizarrerie dansante. Mk 2.
Trois Sensations musicales 1. »Simple Causerie (en forme de Rondo); 2. Chant du Regret; 3. »Légende dramatique». Mk 2.50.
Signorini, A. Ricci: *Papiol da »Re Orso» di Arrigo Boito*, Ritratto per orchestra, Riduzione per Piano-forte dell' Autore. Mk 2.

Att närmast omnämna ofvan anförda pianostycken äro Erikssons »Lyriska fantasier» och »Poème tragique» nutidskompositioner af mera inkrånglad än vacker harmonisk faktur, hvilket äfven kan sägas om hans sånger. Han har antagligen den nyfranska skolan till mönster. Mera lättförstådda äro Robelts pianostycken i briljant salongsstil, men därför också tämligen svåra, särskildt »Etude-Fantasien». Af dem anslå oss mest »Mazurkan» och samlingen »Sensations musicales». Signorinis »Papiol» efter Boitos »Re Orso» är ett virtuosstycke med mycken kromatik, kromatiska ters- och kvartlöp-

ningar etc. Af sångerna i Erikssons häften ha vi funnit mest njutbara »Långt borta i världen» (4 sånger), »Gullevi», »Det faller ett gulnadt blad» och »Öfver dina händer» (6 sånger) samt »Vårlöften» (3 sånger). Såsom vi se bär Erikssons kompositioner opustal från 6 till 13. Tonsättaren ha vi hört omnämnas som lofvande musiker och har, om vi rätt minnas, gjort sig bekant såsom sådan i utlandet. Må hans goda studier bära frukt i mera vacker än sökt originell musik.

På Gehrmans förlag, Stockholm har utkommit

för en röst med piano:

Malmberg, Helge: *Vandringsvisa* (d—e). Ord af K. E. Forslund. Pr. 60 öre.
Röbling, William: *Vårsvärmeri* (diss—fiss). Ord af Oscar Bergström. Pris 1 kr.

Dessa sånger höra till det enkla populära slaget utan större originalitet. Orden i den förstnämnda med »vägar de skrida»... »Skogarna de gånga» förefalla litet underliga. Från »Högst af alla» (2:a sidan) i Malmbergs sång förekomma 4 takter, hvilkas harmoni är litet stötande.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit:

för en röst med piano:

Nordquist, Gustaf: *Sex sånger vid piano*. 1. Dalbolåt (ciss—f. ord af Victor Nyrén); 2. Drifsnö, ord af B. Gripenberg (ciss—e); 3. *Hon och döden* (O. Levertin; ess—fiss); 4. *Vildfågeln lilla* (Olof Bruno; ciss—diss); 6. En skymningens visa (B. E. Nyström; diss—f); 6. *Tag vingar*... (K. A. Tavaststjerna; e—fiss). Pr. Kr. 2.50.

Gustaf Nordquist har gjort sig bekant som framstående pianist. Ofvan nämnda sånger äro de första kompositioner vi känna till af honom; de bära emellertid ej något opustal. Sångerna vittna om betydande talang med rätt vackra melodiska tankar. Slutande sig till den nyare kompositionsstilen låter han oss emellanåt vandra genom en skärseld af dissonanser fram till ett harmoniskt mål. Af sångerna anslå mest de tre första och den verkligt enkla och behagliga sista sången.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

- Dec. 1, 11. Thomas: *Mignon*. (Mignon: frk. Ebba Nyström, deb.; Philine: miss Essie Case, 1:a deb.)
2. Verdi: *Den vilseförda*.
3. Puccini: *Bohème*.

5. *Konsert* med prof. Cesar Thomson och hr Ilja Schkolnick. 1. Beethoven: Uvertyr till »Coriolanus»; 2. Beethoven: Violinkonsert (prof. Thomson); 3. J. S. Bach: Konsert för 2 violiner (C. Thomson, A. Schkolnick); 4. Max Bruch: Adagio f. violin och ork. (C. Thomson)! N. Paganini: Fantasi för violin och orkester.
6. Verdi: *Aida*.
7. Mozart: *Figaros bröllop*.
8. *Konsert* med prof. C. Thomson och hr A. Schkolnick. 1. Mendelssohn: uvertyr »Hebriderna»; 2. H. Vieuxtemps: Violinkonsert, D-m. (C. Thomson); 3. Sinding: Romans, E-moll; Dvorák: Slavischer Tanz; Chopin-Thomson: Mazurka; B-dur (alla 3 för violin och piano, utf. af C. Thomson och frk. Märtha Ohlson); 4. Handel: Sonat, G-moll för 2 violiner (C. Thomson, A. Schkolnick); 5. Bruch: Adagio; Paganini: Fantasi (båda utf. af C. Thomson).
9. Donizetti: *Leonora*. (Leonora, Inez: fru Järnefelt, frk. Linnander; Fernando: hr Stockman, Alfons IX: hr Lindstedt (l. g.); Balthasar: hr Svedelius)
10. Bizet: *Carmen*.
13. Verdi: *Trubaduren*. (Grefve Luna: herr Conny Molin, 1:a deb.)

Oscarsteatern.

- Dec. 1—13. Georg Jarno: *Till Kejsaren*, operett i 3 akter af Heinrich Buchbinder. (Baronessan von Othegraven, grefvinna Josefina, Christel: fru Bodén, frkn. Grünberg, Anna Lisa Lindzen (debut); Kejsar Josef II, greve Kolonitzky, greve von Loeben, von Reutern: hrr Ullman, Th. Ohlsson, Ringvall, Allum; Grefve Sternfeld, Franz Földessy, Hans Lange: hrr Svensson, O. Strandberg, Wickbom.)
3, 10. *Reskamraten*. (Matiné.)

Musikal. akademien.

- Dec. 3. Svenska Musikerförbundets 4:e Symfonikonsert. 1. Beethoven: Symfoni n:o 2, D-dur, op. 36; 2. Aug. Söderman: Uvertyr till »Orleanska jungfrun»; 3. Mendelssohn: Violinkonsert (hr Gösta Björk); 4. Weber-Weingartner: »Aufforderung zum Tanz». Dirigent: Olallo Morales.
4. Kamarmusikföreningens 5:e konsert. Biträdande: Svenska damkvartetten: fru ar Hilma Munthe-Sandberg, Hedvig Wiklund, Naima Stjernspets, Nini Wærner samt pianisten frk. Aurora Molander. 1. Mozart: Stråkkvintett: C-moll; 2. Camille Chevillard: Sonat för violoncell och piano op. 15 (frkn. Wærner o Molander); 3. A. Dvorák: Pianokvintett, A-dur, op. 81.

I »Mignon» har fröken Ebba Nyström haft en annan debut, och det i titelrollen, som återgafs af henne mycket behagligt, om än rösten föreföll mindre stark än förut. I samma opera gjorde miss Essie Case, bekant från konserter här, en ovanligt lyckad första scendebut som Philine. Det rätt fodrande koloraturpartiet utfördes alldeles förträffligt, särskildt »Titania-arian», där regien emellertid för-

summat att sätta mera lif i spelet hos debutanten. Donizettis gamla »Leonora», som ej gifvits under denna säsong förut, gafs med ofvan anförd rollbesättning. Kung Alfons IX hade en ny representant i hr Göran Lindstedt som väl fyllde sin plats. Herr Conny Molin har gjort sin första debut på Operan som Luna i »Trubaduren». Han lär vara utgången från klg. Teaterns elevskola. Vi fingo ej tillfälle att bevista debuten. Om första konserten med prof. Cesar Thomson och hans elev Ilja Schkolnick ha vi talat i uppsatsen om prof Thomson. Andra konserten hade samlat en lika talrik och entusiastisk publik. Programmet upptog då först Mendelssohns uvertyr »Hebriderna», hvarefter prof. Thomson mästertligt utförde Vieuxtemps' konsert, D-moll; med hr Schkolnick spelade han en Händelsonat för 2 violiner med piano samt 3 mindre nummer: Romans af Sinding, Mazurka af Chopin, arrangerad af prof Thomson och Slavisk dans af Dvorak, alla tre styc-kena med piano. Fröken Märtha Ohlson assisterade talangfullt vid flygeln som ackompanjatriss. Till sist fick man höra de på första konserterna med orkester gifna Adagio af Max Bruch och Paganini-Fantasien. — Oscarsteaterns nyhet ha vi ännu icke fått tillfälle att höra. Konserterna få omnämnas i särskild konsert-revy.

Konsertrevy. Svenska Musikerförbundets 2:a Symfonimatiné i Musikal. akademien började med Mozarts sköna G-moll-symfoni, därpå följde Webers »Oberonuvertyr», Sibelius' båda orkesterfantasier »Tuonelas svan», välbekant från operakonsserter och »Valse triste» ur musikdramat »Kuolema» (Döden) och sist Griegs första »Péer-Gynt»-suite. Hr Järnefelt dirigerade, denna konsert liksom föregående. Följande konserten egde rum d. 3 dec. med följande program: 1 Beethoven: Symfoni N:o 2; Aug. Söderman: Uvertyr till »Orleanska jungfrun», Mendelssohn: Violinkonsert, spelad af hr Gösta Björk; Weber-Weingartner: »Aufforderung zum Tanz». Denna gång anförde, med anledning af hr Järnefelts bortresa, dir. Olallo Morales, som väl hade orkestern i sin makt. Anmärkningsvärdt var largettets tempo i Beethovens-symfonien, som man aldrig hört tagas i så hastigt tempo; mera andantino än largetto. Hofsångaren John Forsell har ånyo konserterat, denna gång i Vasa-kyrkan med frök. Märtha Ohlson som ackompanjatriss. På första konserten d. 23 nov. sjöng han Beethovens »Vakteln», Södermans »Kung Heimer och Aslög», sänger af Sibelius, Järnefelt, Stenhammar, J. A. Josephson (»Stjernklart») E. G. Geijer (»Aftonklockan») och till slut »Värfningen» af Söderman. Andra konserten inleddes med Mozarts »Freimauer-Cantate», hvarpå följde Mendelssohn-aria ur »Elias»; utom »Kung Heimer» ånyo upptog programmet vidare sänger af H. Kjerulf, R. Schumann, Sinding, Grieg, Geijer, A. F. Lindblad, Josephson, J. Widén, E. Sjögren och A. Körling. Före dessa konserter gaf hr For-

sell d. 20 nov. (en förut ej nämnd) konsert med program af hufvudsakligen tyska, skandinaviska och finska tonsättare. Naturligtvis »fullt hus» på alla Forsellskonsserter. Den 21 gaf Kamarmusikföreningen sin 4:o konsert med biträde af prof. Franz Neruda, hvarom nämndes i förra numret i vår uppsats om Fr. Neruda, hvilken medverkade i första numret, Stråkkvartett af Franz Schubert och det sista Brahms' Stråks sextett B-dur op. 18. Mellanrummet utgjorde »Skottiska Folkvisor», bearbetade med ackompanjemang af piano, violin och violoncell af Beethoven. Dessa sjöngos af fru Hesse-Lilienberg. Det intressanta ackompanjemang utfördes af Kapellmästaren Adolf Wiklund, hr Kjellström och Lindhe. Sångerna tillhöra en samling af 25 för en eller 2 röster och liten kör, komponerade (arrangerade) fr. 1818 till 1821 och utgjorde n:o 1, 4, 6, 16 och 17 i samlingen, näml. »Der Abend», »Frische Bursche», »Der treue Johnie», »Der schönste Bub war Johnie» och »O Zaub'rin, leb'wohl!». Väl utförda och intressanta vunno de mycket bifall. I slutnumret af Brahms deltog Kjellströmska kvartetten, prof. Neruda och kamarmusikus Magnus Ahlberg. Salen var fylld af abonnenter som egnade de utförande och programmet rikt bifall.

En doktor Axel Gauffin, som med bifall låtit höra sig i privata kretsar (alldeles såsom Sven Scholander till en början) lät höra sig offentligt som sångare med luta d. 24 nov. i Vetenskapsakademien, biträdd af en musikälskare. Hans barytonröst är ej utan behag men fördraget mindre nyanserat och uttrycksfullt, som i allmänhet är fallet. Efter några gamla franska visor sjöng han 5 egna kompositioner »Envoi», Serenata veneziana, »En nyårsått» (Fröding), Ur »kung Eriks visor» (Fröding) och »Anno 1790» (m. violoncell). Kompositionerna voro rätt acceptabla, särskildt Serenatan. Sista afdelningen utgjordes af 6 Bellmans-sånger, men i dessa saknades den rätta humorn och mimiken. Hr Gauffin behandlar lutan väl och vann bifall af en mindre talrik publik, troligen mest bekanta till konsertgäfvaren. — Musikföreningen utförde på sin 88:de konsert i Musikal. akademien Händels »Israel i Egypten», första gången i sin helhet. Första afdelningen gafs 1885 på en Bach-Händel-fest, då Musikföreningen firade 200-årsminnet af deras samtidigt inträffade födelsedag. Allra först utfördes väl här detta oratorium af Harniska Sällskapet 1871. Solister voro vid nuvarande uppförandet framstående förmågor, operasångerskorna fru Claussen, Högberg, operasångarne Malm och Husborg samt hr. John Johansson. Orgelharmoniet sköttes af Dir. O. Olsson, pianot af frök. Alfhild Larsén. Prof. Neruda dirigerade som vanligt hofkapellet. I det storslagna verket gjorde, som vanligt i de gamla oratorierna körerna mesta effekten och dessa utfördes af mycket väljudande stämmor. De till sin form föråldrade ariorna och äfven solisternas ensemble äro mindre anslående. Tillfällen

medgifver ej att i detalj påpeka något särskildt vackert och storslaget verkande nummer. Bifallet var rikligt och prof. Neruda hyllades med en lagerkrans.

Vid Kamarmusikfören:s 5:te konsert medverkade damstråkkvartetten fru Munthe-Sandberg och Hedvig Wiklund, frkn. Naima Stjernspets och Nini Wærnéér (violoncell) jämte pianisten frök. Aurora Molander. Konserten inleddes med Mozart härliga, alltför sällan offentligt spelade, C-mollstråkkvintett. Andra numret utgjordes af en Sonat för violoncell och piano af fransmannen Camille Chevillard (d. y.) op. 15. Sonaten gaf ett blandadt intryck af äldre och nyare stil, den bär också opustalet 15 och tonsättaren är född 1859. Med talang återgafs det rätt fordrande verket af frökn. Wærnéér och Molander. Slutligen gafs Dvoraks vackra Pianokvintett (med Dumka-andantet) ej så sällan spelad här. Utförandet af det hela gick med lofvärd precision. Något mera styrka och kraftigare nyansering här och där hade dock behöfts. De utförande hyllades med lifligt bifall.

O. D.-konserten i Circus för välgörande ändamål, bereddes oss ej tillfälle att höra. Programmet i tidningarna upptog endast gamla bekanta sånger, slutande med Södermans »Bondbröllop». Hr Alfvén dirigerade.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Operans närmaste nyhet blir repriserna af Andreas Halléns »Harald Viking» som ej uppförts här på många år. Operan hade sin premiär i Leipzig 1881 (»Harald der Viking») och uppfördes här första gången i Stockholm 1884.

Musikal. akademiens uppvisning med konservatorieleverna började d. 13 dec. med fortsättning i tre dagar. Om desamma kunna vi nu icke lemna redogörelse.

Hofsångaren John Forsell ger konsertmatiné annandag jul i Musikaliska akademien till förmån för Barnavårdsbyrån och Småbarnskammaren i Stockholm.

Intima teatern har till firande af Nobel-pristagaren Mæsterlinck i en konsertafdelning uppfört Sibelius' Suite ur hans »Pelléas och Mélisande» under medverkan af frk. Ebba Nyström, konsertm. Lars Zetterquist, hr Johansson, Ericsson, Lindh och Halldén, hvarjemte sänger af Wolf och Rich. Strauss utfördes af hr C. Lejdström.

F. A. Frieberg, den gamle värderade musikdirektören och tonsättaren till så många vackra, populära sänger för kör och äfven soloröst fyllde den 13 dec. 89 år, hvarvid han fick mot-

taga lyckönskningar såväl af Musikal. akademiens preses och andra ledamöter, med hvilka han der verkat i många år, som af en stor vänkrets. Åldringen är rörlig och kry, och hans syn blef efter en operation för två år sedan förbättrad, så att han ensam kan reda sig på promenader i det fria.

Sällskapet för kvartettsångens främjande hade d. 4 dec. sammanträde för att behandla på årsmötet framlagdt förslag att sällskapet skulle anslå medel till pris vid sångarfesten 1912. Sällskapets styrelse har haft i uppdrag att utreda frågan, och härunder har framkommit att Svenska sångarförbundet ej trodde sig om att i samband med sångarfesten kunna arrangera någon sångartäfling. Med anledning häraf fick frågan från sällskapets sida förfalla.

Silhouettes biographiques d' Artistes är ett illustrerat häfte om 43 sidor, nyligen utgivet af vår landsman baron Carl von Platen. Det är tillägnadt sångartisten Tommaso Salvini, innehåller korta uppsatser med fina artistporträtt på glanspapper. Notfacsimile tillägn. baron Platen af Arrigo Boito och en afbildning af Verdis mausolé inleder häftet, som innehåller porträtt af Filippo Marchetti Adelaide Ristori, Tommaso Salvini (med facs.), A. Cotogni, A. Darmont, samt i ett »Apendix»: af Jenny Lind (med facsimile af bref till baron Platen), Giovanna Cerri-Russ, Emma Carelli, Fanny Toresella, Salomea Kruscenischi, F. Carasa, Juan Raventos, Giuseppe Anselmi, Miecio Horszowski, underbarnpianisten. Boken kostar 2 francs.

Berns' etablissement. D. 17 nov. var här en jubileumsdag i det den nya stora salen för 25 år sedan då högtidligen invigdes i närvaro af inbjudna stadshonoaratorer, pressmän, konstnärer, riksdagsmän m. fl. Jubileumsdagen blef nu äfven festlig med talrik publik och konserten gafs efter samma program som Aug. Meissner hade på invigningsdagen. Senare på aftonen hölls fest för personalen och med en frikostig gåfva till Jakobs församlings fattiga firades dagen värdigt.

Göteborg. På Nya teatern har Sigrd Eklöf-Trobeck'skasällskapet fortfarande verkat från förra månaden och haft hr Schwebach som gäst i »Carmen». För öfrigt ha uppförts »Wienerblod», »Kolhandlarne», »Grefven af Luxemburg», »Mignon» och »Tiggarestudenten». Göteborgs »Symfoni-orkesters» populära söndagskonsert d. 12 hade på programmet: Weber: »Eury-anthe» uvertyr; 2. Mozart: Adagio och Menuett ur »Divertissemento», op. 17, för 2 horn och stråkorkester; 3. Schumann: Scherzo ur Symfoni n:o 1; 4. Wagner: Waldweben ur »Sigfrid», Förspel till 3:e akten ur »Tristan och Isolde», »Tannhäuser»-uvertyr. D. 15

nov. Onsdagens Symfonikonsert hade till program: 1. Tschajowsky: Symfoni n:o 5, E-moll; 2. Rameau: »Airs de ballet» ur »Les indes galantes»; 3. Beethoven: »Leonora»-uvertyr n:o 3, Sång. Vid populära konserten d. 19 bjöds på: 1. Beethoven: Pastoralsymfoni; 2. A. Rubinstein: 2 danser ur operan »Dämon»; 3. Saint-Saëns: Fantasi för harpa (frk. Ydén). På Symfonikonserten d. 20 utfördes: Beethoven: Uvertyr till »Promethius»; 2. L. Spohr: Konsert för violin (hr C. Bredberg) n:o 2, D-moll; 3. Elgar: »Cockaigne»-uvertyr; 4. T. Aulin: Tre Gotlandsdanser; 5. Gästernas intåg ur »Tannhäuser». Å konserten den 22 gafs: Cornelius: Uvertyr till »Barberaren i Bagdad»; 2. Wolf: Italiensk serenad för liten orkester; 3. Sibelius: Symfoni n:o 3, C-dur. På konserten d. 29 utfördes: 1. Beethoven: »Coriolan»-uvertyr; 2. Fr. Berwald: Symfoni n:o 3, Ess-dur; 3. Tschajowsky: Suite n:o 3, G-dur. Den 1 och 2 dec. gaf Filharmoniska sällskapet sin första sångkonsert med biträde af operaartisterna fru Julia Claussen och Carl Lejdström från Stockholm samt operasångerskan Anna Munk från Köpenhamn. Hr Aulin dirigerade och programmet upptog: L. Norman: Konsertuvertyr, Ess-dur; 2. N. W. Gade: »Elverskud» ballad; 3. Aug. Söderman: »Hjertesorg»; 4. Grieg: Olaf Trygvason, scen ur ofullbordadt drama af Bj. Björson. På nästa populära konsert biträdde herr Lejdström med Wolframs täflings-sång ur »Tannhäuser» och aria ur »Figaros bröllop». Programmet upptog för öfrigt: Foroni: Konsertuvertyr; Schubert: Ballettmusik ur »Rosamunda»; Tschajowsky: Thema med variationer ur Suite n:o 3, G-dur. På Symfonikonserten d. 6 gafs: 1. Wagner: Förspel till »Mästersångarne»; 2. Bach: Suite, H-moll, för flöjt (hr Mackow) och stråkorkester; Brahms: Symfoni n:o 1. På 2:a abonnemangskonserten utfördes: 1. Mendelssohn: Uvertyr till »Den sköna Melusina»; 2. Tschajowsky: Konsert för violin (prof. M. Press) och ork.; 3. Beethoven: Symfoni n:o 4, B-dur.

Af konserter för öfrigt gaf hr John Forsell sådana d. 14, 17 nov. i Konserthusen, vid den senare biträdd af hr Stenhammar. Göta P. B. konserterade d. 25 nov. i Konserthusen. Abonnemang har annonserats af Aulin-kvartetten för 3 Beethoven-konserter med biträde af hr Stenhammar.

Från våra grannland.

Kristiania. Nov. 11—Dec. 9. Nationalteatern har af pjäser med musik uppfört »Maria Stuart i Skotland» och sönd. d. 19 nov. en symfonikonsert med biträde af K. kammarsångerskan fru Ellen Gulbranson. Programmet upptog: 1. Beethoven: Symfoni n:o 3 (Eroican); 2. Liszt: Les Préludes

och sånger med orkester; 2. Ungersk Rapsodi n:o 2. Den 7 och 9 dec. uppfördes »Lohengrin» med fru Borghild Langaard, hr Carl Hagman och Emil Nielsen i hufvudrollerna. — Centralteatern har fortsatt med »Kyska Sussanna» och äfven uppfört »Dukkejomefruen». Af konserter må först nämnas 3:e populära symfonikonserten (30 mans orkester) under komponisten Alfred Andersen-Wingars ledning. Programmet upptog: 1. Herold: uvertyr till »Zampa»; 2. Meyerbeer: Cavatina ur »Robert», Bach-Gounod: »Ave Maria»; 3. Grieg: Anitras dans, Aases död; 4. Moszkowski: Serenad, Grieg: Solveigs sang, Sinding: »Fattigmandströst»; 5. Haydn: Symfoni (»Jagten»). Konserterna ägde rum Calmeyergadens missionshus. Musikföreningen gaf d. 25 nov. sin 3:e konsert med Wilh. Stenhammar som dirigent, och med följande program: 1. Tschajowsky: Symfoni n:o 5; Rameaus: »Airs de ballet» ur »Les indes galantes»; 3. Sibelius: En saga, för orkester. Konserter ha för öfrigt gifvits af sångerskorna Berg Hansen och Cally Monrad, pianisten Mary Baratt och violinisten Elsa Wagner.

Helsingfors. Nov. 13—Dec. 8. Märkligaste tilldragelsen i musiklifvet här har varit första uppförandet af Rich. Strauss' »Salome» med regie af fru Ackté, som utförde titelrollen, och under hofkapellm. Armas Järnefelts ledning d. 6, 7, 8 dec. Herodes återgafs af hr Franz Costa, Herodias af fru Irene Renvall, Jochanan af hr William Hammar, Narraboth af hr Väino Sola, Pagen af frk. M. Åkerman. Teatern ha för öfrigt haft dramatisk repertoar under denna tid. Filharmoniska sällskapet har gifvit sin 4:e och 5:e symfonikonsert. Å den första, d. 20 nov., var violoncellisten Josef Malkin solist. Programmet upptog: 1. Mozart: Uvertyr till »Trollfljten»; 2. Haydn: Konsert för violoncell, C dur; Gustav Mahler: Symfoni n:o 1, D-dur. På andra konserten, d. 4 dec., medverkade som solist pianisten Alfred Cortot, hvarvid utfördes: 1. Saint-Saëns: Pianokonsert n:o 4, C moll; C. Franck: Redemption, morceau symphonique; 3. Bach: orgelkonsert (f. piano); Chopin: Berceuse; Liszt: Rhapsodie n:o 3 (hr Cartot); 4. Tschajowsky: Symfoni n:o 6. D. 23 gaf Felix Weingartner konsert å Finska teatern biträdd af hofopera-sångerskan Lucilla Mariel. D. 25, 27 nov., 3 dec. konserterade här den berömde pianisten Emil Sauer. I nov. har konserterats af sångerskorna Jennie Spenert och Ester Barrats. Pianisten Merowitsch gaf d. 15. nov. konsert och d. 29 en tillsammans med violinisten Sulo Hurstinen. Helsingfors' musikinstitut har gifvit en Liszt-konsert och sångkörerna Suomen Laulu samt Yliopilaskunnan Laulajat har äfven konserterat under denna tid.

OBS.! Lämplig julklapp: PRESENTKORT

å

Svensk Musiktidning 1912

å 5 kronor.

Svensk Musiktidnings Expedition.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmo-
nier af de bästa svenska och utländ-
ska fabriker i största lager till bil-
ligaste priser under fullkomligt an-
svar för instrumentets bestånd.

Obs! Hufvuddepot för Blüthners
och Rönischs världsberömda
Flyglar och Pianinos.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

**Jubelpolonäs, Canzonetta, Gam-
la tider, Valse mignonne, God
natt!** af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos *Svensk Musik-
tidnings Expedition, Kammakaregatan 6.*

**OBS.! Billig och verksam
annonsering om Musiklek-
tioner, Musikalier och Mu-
sikinstrument i Svensk Mu-
siktidning.**

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 32:a årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1912 efter samma plan som förut, innehållande **populär läs-
ning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier** etc. Tidnin-
gen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris **5 kro-
nor** pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditio-
nen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musik-
handeln**, å posten och tidningskontor. I **landsorten** bäst å **posten**.

Obs! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej
kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förva-
ras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för ut-
gifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast
utvecklad. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för mu-
siklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks huf-
vudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

Svensk Koralbok,

i reviderad rytmisk form. På uppdrag
af Kyrkosångens Vänners centralkomi-
té under sakkunnig medverkan utgifven
af **G. T. Lundblad.**

2:a förbättrade upplagan. Inb. kr. 4: 75.

— Arbetet bereder tillfälle att lära känna
våra koraler i deras ursprungliga härliga form
och i en harmonisering, som genom att inner-
ligt och pietetsfullt ansluta sig till melodien
och psalmens karaktär ytterligare framhäver
dessas skönhet.

(K. G. H. i Lunds Dagblad.)

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

K. S. V:s Psalm-melodier

i uval ordnade efter psalmboken utg.
af **G. T. Lundblad.** Mjukt band 50
öre. (I parti billigare.)

»Detta melodiuval afser att under-
lätta koralens öfning vid skolor
och seminarier samt den **rytmiska
psalmsångens införelse i kyrkorna** —
Tagas dessa enkla anvisningar i akt,
skall den heliga sången förvisso up-
penbara sin underbara makt att gri-
pa, samla, värma och lyfta sinnen och
hjärtan hos gammal och ung.»

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan
musikbilaga, erhållas till nedsatt
pris endast kontant å expeditionen

Ludvig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok-
och musikhandeln å **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

Pianomagasin

Största lager af bästa svenska och
utländska tabrikat.

OBS! Hufvuddepot för Kgl. Hofleve-
rantörerna **Malmsjö o. Billberg,
Uebel & Lechleiter, Schied-
mayer** samt Orglar från Skandina-
viska Orgelfabriken.

Begagnade instrumenttagas i utbyte.
Bekväma betalningsvillkor.

Stort lager af prima uthyr-
ningsinstrumenter.

Gust. Pettersson & C:os A.-B.

Malmiskilnadsg. 13, Stockholm.

Föreståndare

Dir. Albert Lindström.

Etablerad 1870.

R. T. 67 32. A. T. 78 31.

Kyrkosångens vänners samling

Koralpreludier

byggda på koralmotiv.

Utgifven af **G. T. Lundblad.**

1:a häft. 1,50, 2:dra häft. 2,—, 3:e häft.
2,—, 4:de häft. 2,— och 5:te häft. 2,—.

Ur pressen:

»Detta preludieverk, som är särskildt
lämpadt till »Kyrkosångens Vänners
Koralbok» och följer dess uppställning
i rubrikernas bokstafsordning innehå-
ller utom preludier af äldre och yngre
utländska mästare på kyrkomusikens om-
råde, både svårare och lättare, delvis
mycket korta, enkla och lätta verkliga
koralpreludier, byggda på koralmotiv,
af flera svenska kyrkomusiker såsom t.
ex. **Carl Lundell, John Morén, Einar
Skagerberg, And. Jobs, Herman Palm
m. fl.** Borde finnas i hvarje svensk
kyrka som har orgel». (Kyrkosången.)

Hvarje häfte för endast 1 krona vid
rekvisition direkt från

C. W. K. GLEERUP, Lund.

- Innehåll -

Ludwig van Beethoven (med afbildning
af hans nyaste staty i Heiligenstadt) — Cé-
sar Thomson (med porträtt) — Prenu-
merationsanmälan — Beethoven i Heiligen-
stadt; efter A. Speidel — Musikpressen. —
Från scenen och konsertsalen. — Musikno-
tiser från hufvudstaden och landsorten. —
Från våra granland. — Annonser. — Inne-
hållsförteckning för årgången 1911 med-
följer.